

Gemeenten negeren nieuwe richtlijnen voor transparantie: verkiezingsuitslagen per stembus lastig te achterhalen

Voor burgers blijft het heel lastig om de verkiezingsuitslag van het stembureau in de buurt te raadplegen. Bij driekwart van de 355 gemeenten zijn de stembusuitslagen niet meer beschikbaar, heel lastig terug te vinden of helemaal niet te raadplegen. Veel gemeenten negeren daarmee de nieuwe richtlijnen van minister Kajsa Ollongren van Binnenlandse Zaken om transparant te zijn over uitslagen na verkiezingen.

Xander van Uffelen 18 april 2019, 2:00

Lijsttrekker John Does van de Heerhugowaardse Onafhankelijke Partij (HOP) brengt zijn stem uit. Beeld Raymond Rutting

Welke partij werd bij de Provinciale Statenverkiezingen de grootste in jouw buurt? [Bekijk op deze interactieve uitslagenkaart de uitslagen per stembureau.](#)

Dat blijkt uit onderzoek van *de Volkskrant* in samenwerking met Open State Foundation en Pointer van KRO-NCRV. Slechts bij 72 van de 355 gemeenten waren de documenten met uitslagen van de Provinciale Verkiezingen goed terug te vinden op de websites van gemeenten.

De Volkskrant, Open State en Pointer hebben de afgelopen twee weken de gedetailleerde uitslagen van de ontbrekende gemeenten opgevraagd, waardoor inmiddels alsnog de stembusuitslagen van 340 van de 355 gemeenten voor het brede publiek toegankelijk zijn. [Hier kunt u per stembureau bekijken hoe er gestemd is.](#)

‘Wij vinden het onwenselijk dat maar een kwart van de gemeenten gehoor heeft gegeven aan de wens van minister Ollongren om de opendatabestanden met de verkiezingsuitslagen te publiceren’, reageert directeur Wilma Haan van Open State Foundation, een organisatie die ijvert voor transparantie van overheidsinformatie. ‘Op deze manier zijn deze voor onze democratie vitale bestanden die inzicht geven in de verkiezingsuitslag niet goed beschikbaar, en dit helpt het vertrouwen in de politiek niet vooruit. Wij roepen het ministerie van Binnenlandse Zaken dan ook op om het publiceren van de verkiezingsuitslagen in opendataformaat via de Kiesraad verplicht te stellen, zodat ze door iedereen kunnen worden geanalyseerd.’

Aansporing

De Kiesraad vindt de gebrekkige transparantie ook onwenselijk. ‘Wij hebben hierover inmiddels op ambtelijk niveau met het ministerie van BZK gesproken en het ministerie zal de gemeenten in de aanloop naar de verkiezing voor het Europees Parlement herinneren aan de wettelijke publicatieplicht’, laat een woordvoerder van de Kiesraad weten.

Het ministerie van BZK bevestigt dat deze aansporing deze week nog de deur uitgaat. Gemeenten worden opgeroepen om alsnog alle data te openbaren en het bij de Europese Verkiezingen beter te doen. ‘Transparantie en controleerbaarheid van de uitslagberekening is van essentieel belang om vertrouwen te kunnen hebben (en te houden) in de uitslag van de verkiezingen’, laat het ministerie weten.

Onwetendheid en praktische bezwaren zijn de belangrijkste redenen om niet te voldoen aan de publicatieplicht. Soms hebben de uitslagen wel een tijdje op de website gestaan, maar zijn ze er na enige tijd weer vanaf gehaald. Venlo verwijderde de bestanden omdat slechts weinig burgers keken. Schiedam wil uit het oogpunt van gelijkheid alle bestanden ook voor (visueel) gehandicapten beschikbaar maken en heeft vanwege de omvang van de bestanden de processen verbaal maar verwijderd. Ook het alsnog verkrijgen van de uitslagen bleek lastig. Zo had de gemeente Haaksbergen zijn speciale stand-alone computer met alle verkiezingsuitslagen alweer in de kluis gezet. Enkele tientallen gemeenten hebben nog een legitiem excuus.

Aangezien zij meededen met een experiment om centraal in de gemeenten de stemmen te tellen, hoefden zij geen uitslagen per stembureau te publiceren. Veel gemeenten hebben deze uitslagen nu op verzoek alsnog geopenbaard.

Opvallend

Nu de uitslagen per stembureau alsnog beschikbaar zijn gemaakt door *de Volkskrant*, Open State en Pointer is goed te zien hoe binnen gemeenten heel verschillend wordt gestemd. Forum voor Democratie wist in acht stembureaus in Volendam meer dan 50 procent van de stemmen te halen. De grootste overwinning komt echter op naam van de SGP die in een woonzorgcentrum in Zwijndrecht 93 procent van de stemmen behaalde. Opmerkelijk is ook het hoge aantal ongeldige stemmen dat is uitgebracht in stemlokalen waar Denk de grootste partij is geworden.

Met medewerking van Serena Frijters en Jurriaan van de Reep

ACHT OPVALLENDE CONCLUSIES OVER DE PROVINCIALE STATENVERKIEZINGEN

- Bij acht stembureaus in Volendam behaalde Forum voor Democratie een absolute meerderheid. Het stemlokaal van de basisschool Blokwhere leverde voor FvD met 61,3 procent van de kiezers het beste resultaat op.
- In stembureau Ontmoetingscentrum 'De Pracht' in Waalre kwamen met 2.664 stemmers de meeste kiezers opdagen.
- Het rustigste stembureau stond in Albrandswaard. In stembureau FPC De Kijvelanden kwamen slechts 25 kiezers langs.
- Bij stembureaus waar veel ongeldige stemmen werden uitgebracht, is Denk vaak de winnende partij. De meeste ongeldige stemmen zijn uitgebracht in het Rotterdamse stembureau Wijkkantoor Wolphaertsbocht, waar 4 procent van de stemmen ongeldig bleek. Gemiddeld is slechts 0,3 procent van de stemmen ongeldig.
- De meeste blanco stemmen zijn uitgebracht in stembureau Antoniuskerk in Utrecht; 34 stemmen ten opzichte van 697 geldige stemmen, ruim 4,5 procent. Gemiddeld werd er 0,3 procent blanco stemmen uitgebracht.
- Stembureau Multifunctionele accommodatie Terwolde in Voorst weerspiegelde het beste de landelijke uitslag. De 927 kiezers stemden nagenoeg hetzelfde als in heel Nederland.
- Het meest versnipperde stembureau bevindt zich in Middelburg, De Ontmoetingskerk. De grootste partij aldaar – de PvdA – haalde met 11 procent van de stemmen de laagste score voor een winnende partij.
- De SGP wist in heel Nederland de grootste overwinning te behalen in één stembureau. In woonzorgcentrum Nebo in Zwijndrecht ging 92,6 procent van de 122 stemmen naar deze partij.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/gemeenten-negeren-nieuwe-richtlijnen-voor-transparantie-verkiezingsuitslagen-per-stembus-lastig-te-achterhalen~bce09c59/>

